

EL BON PASTOR

Revista per a preveres

Jo sóc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 109

Març 2019

Any X

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TARRECH	
Un sol cor i una sola ànima.....	6
Papa Francesc als Emirats Àrabs. La frontera religiosa	
JAUME FLAQUER	
Anunciar l'Evangelí	9
Missatgers de reconciliació	
AGUSTÍ BORRELL	
Deixebles de l'Evangelí	11
L'actualitat dels Pares de l'Església	
JOAQUIM MESEGUER	
Al servei de l'altar	14
La Quaresma, triple itinerari cap a la Pasqua	
EMILI VILLEGAS	
Rentar els peus.....	16
Com acompanyar els joves?	
BRUNO BÉRCHEZ	
Reclinats sobre el pit del Senyor.....	18
Homilia del primer diumenge de Quaresma (C)	
IGNASI FOSSAS	
Un bisbe ens parla.....	20
Les vocacions al sacerdocí, responsabilitat compartida	
AGUSTÍ CORTÉS	
Hem vist, hem llegit.....	22
DOCAT	
JOSEP MATEU	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Joan Planellas, Armand Puig.

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

El món pateix una crisi de convivència. I sense un compromís col·lectiu a favor de la convivència, els dimonis de la violència, de l'odi i la ràbia tenen camp obert per actuar. S'està entrant en una era d'agressivitat contra l'altre i de menyspreu de les opcions que l'altre manté en els diversos camps de la vida. Aquesta actitud de rebuig posa en qüestió, en les nostres societats, la visió del món que sorgeix de l'Evangeli de Jesús. D'altra banda, i de manera imperceptible, la necessitat de conviure es difumina, i el seu lloc l'ocupa ara un discurs dur i exclouent sobre l'«altre». La mirada «envers» l'altre fonamentada en la misericòrdia, passa a ser una mirada «per sobre de» l'altre carregada d'enuig i fins i tot d'hostilitat i de mort.

Escric aquestes ratlles poques hores després de la terrible matança de musulmans a les mesquites de Christchurch a Nova Zelanda. Es tracta de terrorisme antiislàmic, comès a sang freda i fins i tot gravat en directe i difós a les xarxes per un dels assassins. Aquest havia redactat un llarg manifest on deia que calia «acabar amb la immigració i deportar els invasors que viuen en el nostre país». Els mitjans per assolir aquests objectius havien de ser «crear una atmosfera de por» i «incitar a la violència contra els musulmans». Naturalment qui incita a la violència o en queda emmetzinat acaba practicant-la, acaba essent un assassí. Aquesta és una veritat, tan trista com certa, que va quedar demostrada en els atemptats de Barcelona i Cambrils el mes d'agost de 2017. El pas de les idees de destrucció de l'altre a la seva materialització és un pas molt lleu. N'hi ha prou que la idea perversa arrela en l'esperit d'algú perquè, tard o d'hora, la violència esclati amb tota la seva capacitat destructora.

Davant d'això, cal plantejar quines són les responsabilitats de cadascú. No seria suficient etiquetar l'autor de la massacre –un supremacista blanc d'extrema dreta– i afirmar que pertany, feliçment, a una minoria de la població. L'atemptat de Nova Zelanda es fa en base a dues idees de fons. D'una banda, el refús de l'estranger, de l'«altre», en nom d'una societat uniforme i monolítica (en ètnies, creences i cultura). D'altra banda, el refús de la convivència, del «viure junts», en nom d'una veritat que cal imposar i d'unes essències que cal mantenir. És el lamentable eslògan America first i els seus nombrosos epígons, que promouen l'odi i destrueixen el somni d'una humanitat solidària. Cal que la convivència esdevingui un punt del nou pacte social per al segle XXI. Cal que el reconeixement de l'«altre» es faci efectiu en termes concrets, dins un món mixt i

mestís. Si es mantenen les ambigüitats a l'hora de construir societats inclusives, el conflicte es quedarà als països i s'estendrà a nivell planetari.

La imatge dels atemptats de Nova Zelanda contrasta amb la imatge d'Abu Dhabi (Emirats Àrabs Units), del 4 de febrer, amb el Papa Francesc i Al-Tayyeb, gran imam d'Al-Azhar, signant el Document «La fraternitat humana, per la pau mundial i la convivència comuna». El Document comença així: «En el nom de Déu que ha creat tots els éssers humans iguals en drets, deures i dignitat, i els ha cridat a conviure com a germans entre ells, per tal que poblin la terra i hi difonguin el bé, la caritat i la pau». Aquest és l'únic camí, el de la fraternitat universal, que s'expressa en una convivència amiga.

La responsabilitat pastoral dels qui exerceixen càrrecs de guiatge dins l'Església (ministres ordenats i altres) els ha de portar a ser veritables promotors de la convivència, del respecte de la dignitat de qualsevol proïsme i de la pau social. En aquest punt, la presència nombrosa d'estrangers en moltes ciutats i viles de la geografia catalana constitueix un repte davant un cert clima, atiat des de polítiques integristes i de divisió, que apel·la al refús d'aquells en nom d'un populisme inacceptable des del missatge evangèlic. No es poden confondre els termes i cada cosa ha de ser valorada pel que és. Per això, i a tall d'exemple, un no a l'avortament no pot mai justificar un no als estrangers. Es tracta, en tots dos casos, de la defensa de la vida, la que ha d'arribar i la que ja és present. Una mateixa causa està en joc: la causa de la dignitat de la persona, que reposa sobre la seva consideració d'ésser creat a imatge i semblança de Déu (Gènesi 1,26), aquell que «fa sortir el sol sobre bons i dolents i fa ploure sobre justos i injustos» (Mateu 5,45), aquell que no fa restriccions de cap mena entre els seus fills i filles.

En els evangelis els estrangers són entre els primers a reconèixer Jesús, des dels savis vinguts d'Orient (perses o àrabs) que es prostren a terra i l'adoren a Betlem (vegeu Mateu 2,11) fins al centurió (un no jueu) que, ran de la mort de proclama Jesús com a Fill de Déu (vegeu Marc 15,38), passant pel samarità guarit de la lepra, del qual diu Jesús: «¿No n'hi hagut cap que tornés per donar glòria a Déu fora d'aquest estranger?» (Lluc 17,18). I el dia de Pentecosta la llarga llista de pobles es conclou amb un definitiu «tant jueus com prosèlits, cretencs i àrabs» (Fets dels Apòstols 2,11) assenyala qui són els qui estan «meravellats i sorpresos» (v. 12) davant les grandeses de Déu i el do de l'Esperit. En una paraula, la mirada vers l'estranger ha de ser la mateixa que la mirada de Déu i la de Jesús, el seu Fill: una mirada de misericòrdia i d'estimació.

És del tot recomanable llegir i divulgar el Document esmentat anteriorment (<http://w2.vatican.va/content/francesco/es/travels/2019/outside/documents...>). El Papa i Al-Tayyeb, dos creients de pedra picada, declaren que assumeixen «la cultura del diàleg com a camí, la col·laboració comuna com a conducta, i el coneixement recíproc com a mètode i criteri». El diàleg, la

convivència i el coneixement mutu pertanyen a l'esfera espiritual, en la mesura que són la traducció concreta de la identitat primera de la persona humana, sorgida de les mans del Déu creador i provident. Així ho va viure i entendre el beat Carles de Jesús (Charles de Foucauld), màrtir del Crist enmig dels tuareg, el poble que ell servia amb la pregària i l'adoració de Jesús Eucaristia. Així es manifesta, any rere any, amb un sempre viu esperit d'Assís, iniciat pel Papa sant Joan Pau II el 1986, present en la Pregària per la Pau, que acull molts líders musulmans –i que enguany se celebrarà a Madrid el dies 15-17 del pròxim mes de setembre. El Document d'Abu Dhabi és un cant a la fraternitat entre tots els homes i tots els creients del món que adoren l'únic Déu i se senten units per un mateix compromís a favor de la convivència com a manera de viure del món global.

UN SOL COR I UNA SOLA ÀNIMA

Papa Francesc als Emirats Àrabs: la frontera religiosa

Jaume Flaquer

Jesuïta

Professor de la Facultat de Teologia de Catalunya

El Papa Francesc ha decidit novament escollir la destinació del seu viatge en funció de la seva situació fronterera (3-5 febrer 2019). Emirats Àrabs ho compleix amb escreix. Aprofitant l'interès dels Emirats d'oferir una cara amable envers Occident per convertir-se en un gran pol d'atracció financera i turística, tot convertint-se en un lloc de pas obligat per connectar Europa i Àsia, en competència amb Qatar, el Papa ha decidit visitar-lo per defensar les minories cristianes en terra islàmica, i per treballar per la pau amb els musulmans.

L'eucaristia davant 180.000 fidels a l'estadi Zayed Sports Center ha estat una imatge molt eloqüent de la voluntat d'aquest país de presentar-se com a tolerant en matèria religiosa. Hi van ser presents també 4000 musulmans. El camí que queda per recórrer per obtenir la llibertat religiosa en els països islàmics serà llarg. Solament podem mencionar a Indonèsia en aquest sentit. Tanmateix, la trobada als Emirats és molt important si la comparem amb la realitat de la veïna Aràbia Saudita, on està prohibit per llei la celebració de qualsevol ritual religiós que no sigui l'islàmic, no solament en públic sinó també en privat. L'existència d'una església és doncs ara per ara inimaginable. Emirats, en canvi, en té diverses per atendre el 12,6% de la població, que es cristiana, és a dir, fins a un milió de persones (molts d'ells filipins, indis, àrabs cristians i occidentals en general). A Dubai n'hi ha fins i tot un temple hindú i un de sikh.

La visita del Sant Pare marcarà una nova fita en el trobament amb el món islàmic comparable en magnitud a la trobada de sant Joan Pau II amb joves musulmans a Casablanca (1985), i que es vol reeditar a finals del mes de març. La trobada als Emirats se situa en continuïtat amb aquella de l'abril de 2017 amb el Consell d'Ulemes a El Caire però s'ha volgut anar més lluny signant un important document amb la màxima autoritat religiosa d'Egipte i gran referent del món islàmic: «Document sobre la fraternitat humana per la pau mundial i la convivència». Aquesta fraternitat universal es funda en la fe en un Déu que «ha creat tots els éssers humans iguals en drets, en deures i en dignitat, i els ha cridat

a conviure com a germans». Els primers paràgrafs comencen tots «En el nom de» ressonant tant el principi de qualsevol sacrament cristià (En el nom del Pare...) com de qualsevol acte musulmà (bism Allah...). En el contingut ressonen les grans preocupacions de Francesc, perquè fa un repàs de les grans marginacions i pobreses del nostre món, així com dels refugiats i exiliats que han hagut de fugir a causa de les guerres. Els musulmans s'hi veuen reflectits pels horrors que estan vivint pel terrorisme en nom de Déu. Es citada una referència fonamental de l'Alcorà dient: «Qui mata una persona és com si hagués matat a tota la humanitat i qui en salva una és com si hagués salvat a la humanitat sencera». Significativament, però, se suprimeix una excepció a aquesta prohibició que senyala el verset 32 de la sura cinquena i que legitimaria la pena de mort: «Qui mati una persona que no ha matat a ningú ni ha sembrat corrupció sobre la Terra és com si...» (Alcorà 5,32).

El document es compromet a assumir la cultura del diàleg, de la tolerància, de la convivència i de la pau. Tot i valorant les grans aportacions de la modernitat a la humanitat, considera que la crisi del món modern radica en una «consciència humana anestesiada» i en «un allunyament dels valors religiosos, a més del predomini de l'individualisme i de les filosofies materialistes que divinitzen l'ésser humà». La soledat i desesperació fa caure a uns en «la voràgine de l'extremisme ateu i agnòstic» i a d'altres en «el fonamentalisme religiós». El document es reafirma en la importància de la família com «a nucli fonamental de la societat i de la humanitat» per engendrar fills i educar-los. Val a dir, però, que res no es diu de les grans diferències entre el model de família tradicional musulmà (que incorpora la poligàmia com a dret del baró, que el dirigent egipci vol limitar al màxim) i el cristià.

El document es reafirma en la denúncia contra totes les pràctiques que atempten contra la vida: el terrorisme, els genocidis, les migracions forçades, el tràfic d'òrgans i també l'avortament o l'eutanàsia. Es demana que «cessi la instrumentalització de les religions per incitar l'odi, la violència i l'extremisme».

Ens podem preguntar si el text acordat significa un gran avenç. Suposa, més aviat, una fita sòlida, un referent per al futur. Es consolida la idea de la il·legimitat d'utilitzar el nom de Déu per justificar la violència i de la necessària protecció dels llocs de culte, d'esglésies i de mesquites. Incorpora també una de les principals reivindicacions dels cristians en terra islàmica que és la noció de ciutadania per a tots, que implica «la igualtat de drets i de deures». Aquest punt és, sense cap mena de dubte, el més novedós del text pel que fa a la tradició islàmica, ja que la xaria estableix un dret diferent per a cada religió. Respecte a la condemna del terrorisme i de les ideologies de l'odi, l'islam hi ve treballant des de la Declaració d'Aman (2004). Destaquen la carta «Una Paraula comuna» (2007) signada per 138 dirigents islàmics sobre l'amor, i la «Declaració de Marraquesh» (2016) sobre la necessària protecció de les minories cristianes a Orient. Respecte a la qüestió de

l'atribució de la ciutadania a tots els habitants, independentment de la religió, és Egipte qui està liderant la reflexió política i la fonamentació religiosa del concepte, des del document del Azhar, «Llibertat i ciutadania» (2017).

El text és molt bo però si ens fixem en el que no diu, en el que li falta per dir, trobem algunes limitacions significatives que ens senyalen el camí que encara queda per recórrer. Primer, falta una concreció de l'atribució de la plena ciutadania als cristians; segon, falta la inclusió de la idea d'igualtat en l'apartat sobre les dones, que parla de l'explotació sexual i dels drets a l'educació, al treball i a «l'exercici dels drets polítics». I tercer, quan parla de com Orient pot ajudar a Occident en «algunes malalties espirituals a causa del materialisme», l'ajuda que l'Occident pot oferir a l'Orient queda limitada a «salvar-se de la divisió, el conflicte i el declivi científic i tècnic».

Malgrat aquestes limitacions, el document té vocació de ser un referent en les relacions islamo-cristianes i s'anima a que s'estudiï en els col·legis com a treball per a la reconciliació.

Anunciar la Paraula **Missatgers de reconciliació**

Agustí Borrell

Carmelita Descalç

Vicari General de l'Orde del Carmel Descalç

En el món actual abunden els enfrontaments i les tensions. Hi ha conflictes de tota mena, entre els països o els pobles, entre grups i institucions, entre persones concretes... Fins i tot es pot assegurar que l'ambient de tibantor està creixent en determinats àmbits polítics, socials o religiosos. Físicament, vivim cada vegada més a prop els uns dels altres, vist que augmenta la circulació dels ciutadans entre els diversos països, com també la concentració en les grans ciutats. I tanmateix, semblen cada dia més abundants la desconfiança i fins tot l'hostilitat dels uns envers els altres.

En aquest context, convé recordar que el missatge cristià té al centre l'anunci de la pau i de la fraternitat. Perquè aquesta proclamació passi de ser un ideal a una realitat, és indispensable la reconciliació, que té com a punt de partença el perdó. Reconciliació i perdó són elements particularment presents en l'esperit de la Quaresma, que lògicament tenen el seu origen en la Paraula de Déu.

Segons la visió bíblica de la història de la salvació, la humanitat vivia apartada de Déu. La majoria dels pobles de la terra, perquè desconeixien Déu i la seva voluntat, i això els mantenia allunyats (els pagans són anomenats de vegades «els de lluny»). El poble d'Israel, perquè, tot i conèixer Déu i haver establert amb ell una aliança, cau sovint en la infidelitat. Per tot plegat, entre Déu i els homes hi ha una situació objectiva que és vista com una enemistat.

Crist, amb l'encarnació i amb el misteri pasqual, ofereix a tothom el perdó que fa possible la reconciliació entre Déu i la humanitat. La distància que existia se supera perquè en Jesucrist, Déu s'acosta als qui es trobaven lluny d'ell i així es restableix o s'inicia la relació. La reconciliació és, doncs un do de Déu i no pas el resultat de la voluntat o de l'acció humana, tal com s'afirma repetidament en les cartes paulines: "I tot això és obra de Déu, que ens ha reconciliat amb ell mateix per Crist" (2Co 5,18); "...quan encara érem enemics vam ser reconciliats amb Déu per la mort del seu Fill. (...) gràcies a nostre Senyor Jesucrist, que ara ens ha reconciliat, trobem motiu de gloriar-nos en Déu" (Rm 5,10-11).

La funció central de Jesucrist en la reconciliació entre Déu i la humanitat apareix especialment destacada en l'himne de la Carta als Colossencs (Col 1,15-20). Després d'haver remarcat en la primera part la participació de Crist en l'obra creadora de Déu, el text proclama l'acció de reconciliació i de pacificació realitzada

a través d'ell, que assoleix un abast universal: "Déu volgué reconciliar-ho tot per ell i destinar-ho a ell, posant la pau en tot el que hi ha, tant a la terra com al cel, per la sang de la creu de Jesucrist" (Col 1,20).

L'estat d'allunyament de la humanitat respecte a Déu ha estat superat. No pas perquè els qui feien el mal hagin canviat de direcció i hagin recorregut el camí de retorn cap a Déu i cap al bé, sinó perquè Déu mateix ha fet possible la reconciliació, per mitjà de Jesucrist. És ell qui, amb la seva mort salvadora, ha reconciliat la humanitat pecadora amb Déu: «Però ara Déu us ha reconciliat amb ell, per la mort que Crist ha sofert en el seu cos, a fi de portar-vos a la seva presència sants, irrepressibles i sense culpa»(Col 1,22).

Si bé tot és do gratuït de Déu, resulta evident que és necessària l'acceptació i la col·laboració activa per part humana, sense la qual la reconciliació no seria efectiva. Acollir el do de la reconciliació ofert per Déu en Jesucrist significa entrar en la dinàmica del perdó. El qui ha estat perdonat ha de viure perdonant: «El Senyor us ha perdonat: perdoneu també vosaltres» (Col 3,13); «perdoneu-vos tal com Déu us ha perdonat en Crist» (Ef 4,32).

En el pensament de Pau, elaborat a partir de la seva pròpia experiència personal, els apòstols són els qui estan al servei de la reconciliació, és a dir, els qui treballen per fer-la conèixer arreu i per fer possible que tothom pugui participar de les noves relacions entre Déu i la humanitat: «a nosaltres ens ha encomanat l'anunci de la reconciliació» (2Co 5,19). Els apòstols, en efecte, no s'anuncien a ells mateixos, sinó que són enviats, «ambaixadors» de Crist (2Co 5,20), que parlen en nom de Déu per exhortar tothom i portar la gent cap al trobament amb Déu i la reconciliació amb ell.

Avui, els preveres podem sentir-nos cridats a continuar aquesta missió, tan necessària en el nostre món, la de ser instruments de reconciliació. Com els apòstols, som enviats a ser en el món d'avui, d'una manera concreta, missatgers de reconciliació, a través de la paraula, dels sagraments, i de l'exemple de vida.

Deixebles de l'Evangelí

L'actualitat dels Pares de l'Església

JOAQUIM MESEGUER GARCIA

Prevere del bisbat de Terrassa
Rector de Sant Pere de Rubí i arxiprest

El 16 de febrer de 2019, el Papa Francesc rebia a la Sala Clementina els professors i alumnes de l'Institut Patrístic Augustinianum de Roma. Ja uns mesos abans, el 23 d'octubre de 2018, el Sant Pare havia visitat l'Institut Patrístic amb ocasió d'una trobada amb joves i ancians d'arreu del món en el marc del Sínode de Bisbes dedicat als joves, la fe i el discerniment vocacional. L'Institut Augustinianum, molt pròxim a la Basílica de Sant Pere del Vaticà, està especialitzat en l'estudi dels Pares de l'Església i, d'una manera eminent, de l'obra i el llegat de Sant Agustí d'Hipona; és regentat per l'Orde de Sant Agustí (O.S.A.) i està vinculat a la Pontifícia Universitat Lateranense. Enguany ha celebrat el cinquantenari de la seva fundació, que va tenir lloc en el pontificat del Papa Sant Pau VI, el 14 de febrer de 1969. Personalment, l'Institut Patrístic Augustinianum, m'evoca uns records molt agradables, en l'època que estava elaborant la tesi doctoral, el tema de la qual era precisament la comunió dels sants com a plenitud de realització de l'ésser humà en La Ciutat de Déu de Sant Agustí. Hi vaig trobar un bon ambient, l'atenció dels professors i una gran quantitat de material bibliogràfic que necessitava.

El Papa Francesc es va adreçar a la comunitat acadèmica de l'Institut patrístic amb aquestes paraules: «Perseverar en el compromís de comunicar els valors intel·lectuals, espirituals i morals que preparen als seus estudiants per participar amb saviesa i responsabilitat en la vida de l'Església i en els debats sobre els desafiaments crucials del nostre temps». D'aquesta manera exhortava el Sant Pare a professors i alumnes a aprofundir en la tradició de la teologia patrística per desenvolupar un diàleg sòlid en l'àmbit intel·lectual del món contemporani. El parlament del Papa posava de manifest l'actualitat del pensament, de l'ensenyament i de la figura dels Pares de l'Església, els quals no són personatges ancorats en un passat remot i allunyat de les nostres inquietuds, sinó que llur exemple continua essent perenne i constitueixen una font d'inspiració. En efecte, els Pares de l'Església van saber desenvolupar el pensament cristià a partir de la reflexió sobre la revelació continguda a la Sagrada Escriptura i a la Tradició i van entrar en diàleg amb la cultura i els corrents intel·lectuals de la seva època, aprofitant tot allò de valuós que era compatible amb la revelació cristiana. Tot

tenint la Patrística com un gran tresor de valor incalculable, amb una immensitat de continguts, l'exemple dels Pares ens estimula a fer al nostre temps allò que ells mateixos van ser a la seva època: aprofundir, exposar, divulgar i dialogar, tot això dins d'una dimensió eminentment pastoral i de comunió amb l'Església. Tenim la gran fortuna de poder comptar amb el bagatge immens que ells ens han llegat.

«Em sento molt joiós de tenir l'oportunitat de compartir amb vosaltres aquest aniversari. Això significa, sobretot, donar gràcies a Déu per tot el que l'Augustinianum ha estat i ha fet durant mig segle», va dir el Papa, mentre subratllava que, com a dipositori de la gran escola augustiniana, caracteritzada per la recerca de la saviesa, l'Augustinianum va ser fundat per contribuir a preservar i transmetre la riquesa de la tradició catòlica, especialment la tradició dels Pares de l'Església. «Aquesta contribució és essencial per a l'Església. Sempre, però especialment a la nostra època, com va afirmar Sant Pau VI en el discurs d'inauguració de l'Institut: “El retorn als Pares de l'Església –va dir el Papa Bergoglio, tot glossant les paraules que l'any 1969 pronuncià el Papa Montini– forma part d'aquest treball per remuntar-se als orígens del cristianisme, sense el qual no seria possible de dur a terme la renovació bíblica, la reforma litúrgica i la nova investigació teològica que desitjava el Concili Vaticà II”». De fet, el Concili va voler propiciar una renovació dels estudis patristics, i no en va Sant Agustí fou el Pare de l'Església més citat pels documents conciliars. Així mateix, el Papa Francesc va posar de relleu com Sant Joan Pau II, en la seva visita a l'Institut l'any 1982, va confirmar aquesta premissa dient, entre d'altres coses que «seguir l'escola dels Pares és aprendre a conèixer millor el Crist i conèixer millor l'home, i que aquest coneixement ajuda moltíssim l'Església en la seva missió».

El Papa va animar i exhortar professors i alumnes a ser fidels a llurs arrels i a llur tasca, a perseverar en el compromís de comunicar els valors intel·lectuals, espirituals i morals que preparen els estudiants que s'hi formen per participar amb saviesa i responsabilitat en la vida de l'Església i en els debats sobre els reptes decisius del nostre temps, mentre insistia en el fet que «aquest servei es troba vinculat molt estretament amb l'evangelització i contribueix a promoure el creixement de la família humana vers la seva plenitud definitiva en Déu».

I després de recordar que la seva recent Constitució Apostòlica *Veritatis gaudium* s'obre amb aquestes paraules: «El goig de la veritat manifesta el desig vehement que deixa inquiet el cor de l'home fins que trobi, habiti i comparteixi amb tothom la Llum de Déu», el Papa Francesc va mostrar com s'hi fa evident el ressò de Sant Agustí, ja que ell va conèixer i expressar en el grau més alt la inquietud del cor humà fins que troba descans en Déu, el qual ens revela en Jesucrist la veritat més profunda sobre la nostra vida i sobre el nostre destí últim. Heus ací com un Papa que s'ha format en l'escola de Sant Ignasi de Loiola valora l'espiritualitat i el mestratge de Sant Agustí, perquè tots dos sants tenen en comú tres

característiques fonamentals: el seguiment de Jesucrist, l'amor a l'Església i el desig de la vida comunitària.

Per acabar, el Papa va voler compartir una altra afirmació de Sant Agustí, presa del *De Doctrina christiana*, que ens anima a pregar els uns pels altres i ens fa veure com la saviesa de l'Evangeli es va transmetent al llarg d'una cadena, de la qual en formem part com a anelles que tenen la missió de fer conèixer el missatge cristià en el desenvolupament de la història.

Al servei de l'altar

La Quaresma, triple itinerari cap a la Pasqua

EMILI VILLEGAS

Prevere del bisbat d'Urgell

Vicari d'Escaldes-Engordany (Principat d'Andorra)

Des de que se'ns va imposar la cendra, en la celebració litúrgica del dimecres en el qual l'Església iniciava el temps de Quaresma, tornem a tenir l'oportunitat de viure aquest temps litúrgic fort que ens prepara per a la gran celebració de la Pasqua. Aquest itinerari ve marcat en major part per les lectures proposades per a la celebració de l'Eucaristia dominical. És per això que ens cal recuperar aquestes lectures en el seu conjunt i evitar l'error de fer una preparació individual per cada diumenge, ja que aquestes han estat pensades per omplir el cicle litúrgic seguint una temàtica molt determinada. Per aquesta preparació és essencial un llibre força oblidat, per no dir inexistent, en la nostra biblioteca litúrgica: l'Ordo Lectionum Missae (OLM).

Així doncs, seguint les Premisses de l'Ordenament de les lectures de la Missa (P-OLM) descobrim que un dels fruits del Concili Vaticà II en matèria litúrgica ha estat enriquir enormement el sentit i significat de la Quaresma ampliant el nombre de lectures en els tres cicles litúrgics. Per tant, ja no podem parlar de la Quaresma com a un únic itinerari cap a la Pasqua, ja que els tres cicles configuren una triple via per a l'encontre amb el Crist ressuscitat.

Com ja sabem, els evangelis dels dos primers diumenges resten invariables pel que fa al seu contingut (P-OLM 97). Sempre llegim l'episodi de les temptacions de Jesús al desert, en el primer diumenge, i la transfiguració, en el segon, seguint l'esquema del cicle litúrgic (A, B, C) amb el seu corresponent evangeli sinòptic (Mateu, Marc, Lluc) (OLM 22-27).

Ara bé, els diumenges posteriors, el tercer, quart i cinquè de Quaresma, és on trobarem la temàtica que el cicle litúrgic pretén subratllar. Descobrim, per tant, que el cicle A ens presenta l'itinerari sacramental de la iniciació cristiana amb la proclamació de les perícopes joàniques lligades antigament amb els escrutinis catecumenals: la Samaritana (Jn 4, 5-42), la guarició del cec de naixement (Jn 9, 1-41) i la resurrecció de Llätzer (Jn 11, 1-45) (OLM 28, 31, 34). En aquests episodis ressona la revelació de Jesús com aigua viva, llum del món, resurrecció i vida, i a l'home li és presentada la realitat baptismal. Cal dir que, malgrat l'estructura actual dels tres cicles, les Premisses permeten llegir sempre les lectures del cicle A, si en la comunitat cristiana hi ha catecúmens (P-OLM 97). És el cicle que més bé coneixem ja que durant molts segles han estat les úniques lectures proposades pels diumenges de quaresma.

El cicle B, en canvi, posa l'atenció sobre la Pasqua de Jesús. Els diumenges, tercer, quart i cinquè es proposen algunes perícopes de l'evangeli de Joan en els quals podem

contemplar anticipadament el misteri pasqual de Crist. El cos de Jesús és el temple que destruït pels homes en la seva passió i mort és reconstruït per la resurrecció (Jn 2,13-25). Jesús, en la seva exaltació i elevació en la creu s'acompleix la salvació en relació amb Moisès i l'elevació de la serp al desert (Jn 3, 14-21). Jesús és el gra de blat que quan cau a terra, no mor, sinó que dona molt de fruit (Jn 12, 20-33) (OLM 29, 32, 35). Lectures que no es poden entendre sinó des de la llum de la Pasqua i per tant són episodis de la vida de Jesús que la primera Església va entendre després de la seva resurrecció.

Però centrem-nos més detingudament en el cicle C. Enguany les lectures dominicals són un itinerari catequètic sobre la reconciliació. La celebració de la Pasqua és el signe suprem de la reconciliació de Déu Pare amb nosaltres. En aquesta ocasió, a partir del tercer diumenge, llegirem perícopes que només es troben a l'evangeli de Lluc en les qual s'exalça la misericòrdia de Déu: la paràbola de la figuera que no dona fruit (Lc 13, 1-9), la paràbola del fill pròdig (Lc 15, 1-3.11-32) i la dona adúltera (Jn 8, 1-11), relat que segons els estudiosos formaria part de la tradició llucana. (OLM 30, 33, 36)

La reforma del Concili Vaticà II, per tant, ha volgut entendre la Quaresma des de les lectures de la Sagrada Escriptura, no només com un itinerari per aquells que es preparen per rebre els sagraments de la iniciació cristiana o una renovació espiritual d'aquests sagraments per aquells que ja els han rebut. També és el temps per contemplar els episodis de la vida de Jesús des de la llum de la seva resurrecció i viure la misericòrdia de Déu que ens crida a la conversió. Una preparació aïllada de les lectures del diumenge ens podria fer obviar la riquesa que el Concili Vaticà II ha volgut establir en les nostres celebracions litúrgiques. La Quaresma és un triple itinerari que cada cristià pot recórrer en tres cicles anuals de quaranta dies, un temps valuós si ens porta a viure amb qui és l'autor de la Vida.

Rentar els peus

Com acompanyar els joves?

BRUNO BÉRCHEZ

Prevere de l'arquebisbat de Barcelona
Delegat Diocesà de Pastoral de Joventut

Com ens ha dit el Sínode, una Església que acompanya els joves és una Església que escolta, que es preocupa per allò que els hi preocupa, que coneix tant allò que els hi agrada, com allò que els fa patir, i que no vol que deixin de ser joves del segle XXI per ser cristians. Quina música escolten? Quines sèries miren? A quins youtubers segueixen? Escoltant-los a ells i allò que els interessa, descobrirem què hi ha en el seu cor. Tant allò que cerquen com allò que necessiten, com faria Jesús.

Una Església que acompanya no veu la joventut com un molest tràmit per a ser adult. L'adolescència i la joventut són un moment clau en la formació de la identitat d'una persona. No seríem qui som sense persones que quan érem joves ens van escoltar i van ser referents. Qui sóc jo? Què haig de fer amb la meua vida? Cap a on camino? Són preguntes que tot jove s'acaba fent. Però qui l'ajuda a trobar la resposta? Nosaltres no la tenim. Jesús sí. La nostra missió és ser com Joan Baptista i portar-los a Jesús perquè li preguntin.

Per aquesta raó és tant important no amagar a Crist als joves. Ell és l'interessant, no nosaltres, ni els nostres valors ni les nostres idees. Portem-los a Jesús. A vegades per pors, falta de fe o prejudicis hem presentat un Jesús tan light que no atrau ningú. L'hem maquillat o fins i tot amagat als joves, no fos que s'espantessin. I després ens hem estranyat que no el coneguessin. No tinguem por i confiïem en Ell. El jove és una esponja, i quan el poses davant el misteri d'un Déu que l'estima bojament, mai no resta indiferent. Portem-los sense por a la pregària, a l'adoració, a pelegrinatges, a voluntariats, etc.

Una Església que acompanya té la missió d'ajudar els joves a descobrir el somni que Déu té per ells. Un somni que si és de Déu es traduirà en donar la vida. Però on i com?. Ajudem-los a trobar-lo confiant en ells responsabilitats. Així podran experimentar la joia de donar-se i veuran que són capaços i necessaris. És així com podran sentir la crida de Déu.

Poques vegades un jove demanarà ser acompanyat. Però no ens deixem enganyar. Això no vol dir que no desitgi tenir un espai on ser escoltat, i així trobar llum per saber cap on dirigir els seus passos en la vida i la fe. Com estàs? Vols que quedem

un dia per parlar? No tinguem recança de preguntar-li. Segurament ens trobarem amb sorpreses.

Només cal estar enamorat de Crist, estimar els joves tal com són, volent sobretot el seu bé espiritual i personal i tenir temps per escoltar-los. La resta ja és cosa d'ells dos: Jesús i els joves.

Reclinats sobre el pit del Senyor

Homilia del Primer Diumenge de Quaresma(C)

IGNASI FOSSAS

Prior del Monestir de Santa Maria de
Montserrat

Després de disposar les ofrenes del pa i del vi sobre l'altar, amb les pregàries corresponents, el celebrant convida tota l'assemblea a pregar i tot seguit diu una oració en veu alta, que clou aquest moment que anomenem l'ofertori.

L'oració d'avui diu així: Feu, Senyor, que posem tot el nostre cor en les ofrenes que us presentem, i amb les quals comencem la celebració de la Santa Quaresma.

La litúrgia ens convida, per tant, a posar tot el nostre cor en les ofrenes del pa i del vi, que després, per la pregària eucarística, esdevindran sacramentalment el cos i la sang de Crist. És a dir, com que la imatge del cor resumeix el nucli del que som, podríem dir que se'ns convida a unir la nostra vida, tot el nostre ésser, en una paraula: a posar-nos a nosaltres mateixos en les ofrenes que presentem.

I això, per què? Doncs perquè Déu, anàlogament al que fa amb el pa i el vi, dugui a terme una transformació radical en nosaltres i ens faci semblants a Jesucrist. Aquesta dinàmica de transformació, que ja va començar en nosaltres amb el baptisme, es renova cada vegada que celebrem l'eucaristia, cada vegada que escoltem amb fe la Paraula de Déu i que combreguem amb el Cos de Crist.

El gest de presentar unes ofrenes a Déu ens recorda la primera lectura d'avui. Hem llegit en el llibre del Deuteronomi les instruccions que Moisès adreça al poble d'Israel quan hagi entrat a la Terra Promesa, al país que el Senyor-Déu li dóna en heretat. Uns versets abans explicita el contingut de les ofrenes: pren una part de les primícies de tots els fruits que colliràs de la terra que el Senyor, el teu Déu, et dóna, posa-la en una cistella i vés al lloc que el Senyor, el teu Déu, haurà escollit perquè porti el seu nom (Dt 26, 1s). Les primícies de tots els fruits que colliràs de la terra van destinats a l'ofrena a Déu, per expressar així que Déu és primer de tot i que a Ell li correspon l'adoració i l'acció de gràcies. És un gest molt eloqüent que va acompanyat d'unes paraules, com hem sentit, que resumeixen la història de la salvació d'Israel: Després, a la presència del Senyor, el teu Déu, declararàs: «El meu pare era un arameu errant que baixà amb poca gent a l'Egipte per viure-hi com a foraster. Allà...els egipcis ens maltractaren i ens oprimiren. Llavors vam cridar al Senyor, Déu dels nostres pares, i ell escoltà el nostre clam...El Senyor ens

va fer sortir d'Egipte amb mà forta i amb braç poderós...i ens va donar aquest país que regalima llet i mel. Per això he portat aquestes primícies dels fruits de la terra que vós, Senyor, m'heu donat».

Els paral·lelismes entre la primera lectura i l'oració sobre les ofrenes que he citat al començament són evidents. Però les diferències prenen, també, un relleu especial. Nosaltres som convidats a presentar-nos davant del Senyor, el nostre Déu, i a presentar-li les nostres ofrenes. Però ara ja no es tracta de portar una cistella amb les primícies dels fruits de la terra, sinó que se'ns convida a unir-nos nosaltres mateixos a l'ofrena que Crist fa d'Ell mateix al Pare en l'Esperit Sant. I les paraules que acompanyen i donen sentit al gest seran les de la pregària eucarística, que és una de les joies de la pregària cristiana. Els israelites feien memòria d'Abraham, un arameu errant, que Déu va conduir a Egipte, allí es convertí en un gran poble, Déu el va alliberar de l'opressió dels egipcis i el va fer entrar en una terra que regalima llet i mel. Els cristians llegim aquests textos de l'Antic Testament com un anunci del que va fer Jesús, el Messies, i del destí que ens espera als seus deixebles. Nosaltres també hem estat alliberats, pel baptisme, de l'opressió del pecat i de la mort gràcies a la passió, mort i resurrecció de Jesucrist, i Déu ens ha promès un cel nou i una terra nova, és a dir la vida eterna. Mentre caminem en aquest món, ja comencem a participar d'aquest alliberament i d'aquesta promesa, i per això l'Església ens convida a presentar, no ja els primers fruits que recollim, sinó a nosaltres mateixos, a oferir la nostra vida tota sencera, amb les seves llums i les seves ombres, amb tot el que hi ha de pecat i de gràcia, d'egoisme i d'amor, per tal que, unida a l'ofrena de Jesucrist, esdevinguem una sola cosa amb Ell i per l'acció de l'Esperit Sant sigui restaurada la imatge que el Pare va imprimir en nosaltres quan ens va crear, que no és altra que la imatge del seu Fill.

Toquem amb això, germanes i germans, el nucli de la participació interior en l'eucaristia. Participar en la missa, primer de tot, vol dir això: posar tot el nostre cor en les ofrenes que presentem, deixar que Crist ens prengui amb Ell i, fets una sola cosa amb Ell per l'Esperit, esdevinguem una ofrena agradable a Déu Pare. Participar així en l'eucaristia té, naturalment, conseqüències en la manera de viure. L'ofrena agradable a Déu és l'amor envers el proïsme, és la justícia, la veritat, la pau, la benvolença, la mansuetud, la joia, el perdó, l'acció de gràcies. L'ofrena agradable a Déu consisteix a donar la vida pels altres, com va fer Jesús. Aquest és l'estil de vida que correspon als qui posen el seu cor en les ofrenes presentades a Déu. Fent-ho així, germanes i germans, començarem la celebració de la Santa Quaresma de la millor manera possible i ja podrem tastar els fruits de la Pasqua.

Un bisbe ens parla

Les vocacions al sacerdoti, responsabilitat compartida

+ AGUSTÍ CORTÉS SORIANO

Bisbe de Sant Feliu de Llobregat

El lema que proposa enguany el Dia del Seminari ens recorda que aquesta institució és “missió de tots”.

Se'ns parla del Seminari. Però en realitat el que urgeix recordar és que el naixement, creixement i maduració de les vocacions al sacerdoti és responsabilitat de tots i cadascun dels qui formem la comunitat diocesana. De fet el Seminari no és sols un lloc, una casa, una institució. És una comunitat viva que, reflectint la vida mateixa del poble de Déu, ofereix a les vocacions al sacerdoti el camí de creixement i maduració apropiat.

Des del Concili Vaticà II fins al recent document sobre la formació dels preveres, l'Església no ha deixat d'advertir que les vocacions al sacerdoti són fruit de l'Esperit, que actua en totes i cadascuna de les realitats d'Església: família, parròquia, escola, amics, cultura, grups o moviments, sacerdots, religiosos, bisbes, etc. Hi ha sacerdots si hi ha Església. Hi ha bons sacerdots si hi ha Església autèntica.

Hom es queda sorprès en observar la quantitat de factors que han hagut de confluïr, perquè un arbre finalment ens ofereixi un fruit. Tot ens sembla molt natural i senzill. Però el pagès, després d'una llarga experiència i observació, així com el tècnic agrònom, després d'una atenta recerca, coneixen bé la meravellosa complexitat del procés que va des de la llavor fins al fruit madur.

Un dia em vaig entretenir contemplant una flor, que havia nascut en una esquerdada d'una gran roca: el seu color groc brillant i la seva delicadesa oferien un bell contrast amb el gris i la duresa de la immensa pedra. ¿Havia nascut de la roca, o més aviat d'aquell mínim de terra humida acumulada en la prima escletxa? Un mínim de terra, una llavor portada pel vent i l'escassa aigua de la pluja havien fet possible aquest brot de vida.

En ple desert no neix una flor. És veritat que de vegades un es troba amb un oasi, que sorprèn com un miracle. Però el secret de l'oasi és que ja no és desert: la terra, la humitat i, sobretot, el microclima que es crea amb la interacció de les plantes...

Les plantes que hi ha, es protegeixen les unes a les altres, es fan ombra, es donen humitat. Una llavor perduda que aterri en l'oasi segurament arrelarà i prosperarà. La vida neix de la vida.

El sacerdot és realment un fruit de l'Església concreta. És signe de la vitalitat eclesial. I la vida eclesial és tot el que l'ha envoltat, des de la seva obertura a la fe, la seva educació, el seu camí, el que ha vist, el que ha assimilat, el que se li ha contagiats, el que ha respirat... I en això tots hi estem implicats.

Una vocació sacerdotal és una filigrana de l'Esperit Sant: Ell dona vida i regeix els esdeveniments, de manera que tot conflueixi en un bon fruit. Aquest fruit, al seu torn, conté llavors, que anirà repartint generosament allà on serveixi. Seguirà el cicle. Però, tret que l'Esperit vulgui prescindir de les mediacions humanes, sempre caldrà una bona terra, unes condicions eclesials apropiades, que acullin i acompanyin a qui en el seu moment servirà la mateixa Església

Hem vist, hem llegit.

DOCAT

JOSEP MATEU

**Prevere de l'arquebisbat de Tarragona
Director del SIJ**

A finals de juliol del 2016, amb motiu de la Jornada Mundial de la Joventut a Cracòvia, el Papa Francesc va presentar i oferir un nou catecisme pels joves, el DOCAT, que succeeix i complementa el YouCat, que de fet també va aparèixer en una JMJ, la de Madrid el 2011 amb el Papa Benet. Entremig d'elles dues, hi ha la JMJ de Río, en la que Francesc va pronunciar aquelles ja famoses paraules «hagan lío». No és un «lío» qualsevol, sinó com va recordar el Papa a Paraguai, un «lío» que ha de fer-se bé, ordenadament i a partir del coneixement personal de Jesús. Podríem dir que això ve a ser el DOCAT que el Papa ofereix als joves, i que ve entrelaçat per les tres JMJ: Madrid: YouCat, Río, hagan lío; Cracòvia, com fer-lo: DOCAT.

Tenim la sort de fer la presentació d'aquest document un cop s'ha finalitzat el Sínode de Joves a Roma, del qual el Cardenal Omella en va ser pare sinodal. Si rellegim el document final del passat Sínode de Joves, veiem com els joves demanaven a l'Església una acció, una denúncia, una veu davant les injustícies, la precarietat laboral, el drama estructural de les migracions, la globalització que promou una societat que exclou els que no són productius... Davant de tot això, l'Església no pot restar silenciada i paralitzada.

És per aquest motiu que el Papa, en el pròleg diu que vol que aquest llibre mogui un treball amb els joves, no només per discutir o parlar-ho, sinó per actuar; involucreu-vos en la política, lluiteu per la justícia i al dignitat humana i sobretot pels més pobres... Com recorda el Papa Francesc en el pròleg, hi trobem el verb anglès "to do": què cal fer (que és el subtítol), i ens diu que és com un manual d'instruccions de l'Evangelí. És molt bona aquesta definició!

Jo sóc d'aquells que quan compro algun electrodomèstic em fa molta mandra llegir-me el manual d'instruccions, però malauradament, això fa que no desenvolupi i conegui les múltiples possibilitats... és una pobresa per a mi. Semblantment ens pot passar amb l'Evangelí, és el regal, el tresor que Déu ofereix a la humanitat, però massa vegades no sabem viure'l, aprofundir-lo en totes les seves dimensions.

Nosaltres desconfiem dels regals... Però l'Església vol oferir el millor regal a l'home i la dona, al jove d'avui, un regal que va acompanyar d'un manual d'instruccions. Un regal que demana per part de tots els creients, posar-lo a l'abast dels joves, i acompanyar-los en el viure'l i aplicar-lo! És el que ha dit el Sínode:

acompanyem al jove a la trobada personal amb el Senyor, ajudem a discernir i buscar la pròpia vocació, per encaminar a la missió: al «LÍO».

Ser deixeble de Jesús, és viure, com diu el Papa Francesc, la revolució més important de la història, la revolució de l'amor i de la justícia, el DOCAT és l'eina que l'Església posa a les mans dels joves per fer-ho possible.

Canviar el món com a cristians i cristianes. I és bo que s'adreci als més joves, el present, no només el futur, de l'Església, en paraules dels pares sinodals, ja que els joves moltes vegades són els més sensibles, els que lluiten per transformar el món, els que viuen uns ideals evangèlics que el món encara no ha aconseguit pervertir... Aquesta radicalització ben entesa, si és acompanyada i ordenada, pot donar fruit, pot construir, sinó, tal hi com veiem ja a casa nostra, pot generar violència, desordre, confrontació... Aquesta Església encarnada en els més joves, ha d'ajudar-nos a viure la radicalitat de l'Evangelí, per, com diu el Papa en el pròleg, ajudar a transformar les pròpies vides, les de l'entorn més immediat i de tot el món.

Com aplicar el DOCAT?

Tot això, certament pot semblar molt bonic, però ens podem preguntar: i com fem perquè els joves apliquin, treballin el DOCAT? També ens ho diu el Papa, no asseguts a sota un arbre discutint i dialogant sobre el contingut, sinó actuant! El seu somni: Desitjo un milió de joves cristians, o més ben dit, tota una generació, que sigui per als seus contemporanis "la Doctrina Social" amb peus". No la Doctrina Social de discursos o documents, sinó aplicada i viscuda.

Quan el Papa a Río va demanar als joves "salid y hacer lío", no demanava només fer soroll, fer-nos sentir, sinó viure l'autèntica revolució de l'amor. Fixeu-vos que és la conversió profunda de cor que ell va insistint com un fil conductor en els seus discursos i documents: Evangelí Gaudium, Amoris Laetitia, i ara també en el document final del Sínode. Només esdevenir autèntics cristians en el món d'avui, si convertim el nostre cor.

Per aquest motiu el DOCAT respon a un projecte molt desitjat pel Papa, que el defineix com "un manual de coneixement, de carrer", una guia de compromís social dissenyada i dirigida als joves cristians.

El DOCAT té un estil jove, fresc, directe i clar. Està organitzat amb 12 capítols en 328 preguntes i respostes complexes i rellevants, però en el fons, són preguntes que d'alguna manera o altra, el jove amb inquietuds, de forma explícita o implícita es fa, i que van acompanyades de cites de l'Escriptura, documents magisterials, i personatges destacats. En elles es respon amb claredat, i radicalitat. Per exemple, es pregunta si els periodistes o financers honestos poden veure's pressionats a deixar una empresa si els forcen a enganyar o estafar, al qual respon el DOCAT que pertànyer a Jesús significa dir també rotundament no a certes coses.

El llibre va adreçat no a nens o adolescents, sinó a joves de 18 anys o més. L'ideal seria que els joves es reunissin en grup per llegir-lo, treballar-lo i després aplicar-

lo. De fet, el llibre esta pensat en aquest format. A casa nostra, certament ens costa trobar grups que ho puguin aplicar d'aquesta manera, tot i que n'hi ha!

Però hi ha altres possibilitats: des de les Delegacions, Moviments, treballar-ho en les seves pròpies formacions; regalar-ho personalment a aquells joves que acompanyem de tu a tu, i que els podem ajudar en la seva vida i compromís cristià; i fins i tot, vaig llegir i em va agradar, és un llibre per regalar a aquells joves que militen en formacions polítiques, i fins i tot a militants de grups anticapitalistes...

Revista per a preveres

EL BON PASTOR
